

Pakket 3: Wat is een democratie? En hoe werkt het?

België is een representatieve democratie. De verkiezingen krijgen daarin een belangrijke plaats. Maar wat is een democratische rechtsstaat eigenlijk? En waarom is het belangrijk dat je gaat stemmen in een representatieve democratie? En zijn er nog andere manieren om als burger de democratie vorm te geven, behalve verkiezingen?

Deze vorming geeft inzicht in wat een democratie is, wat representatie betekent en hoe je als burger de democratie (samen met het maatschappelijk middenveld) kan vormgeven.

Inhoud

Pakket 3: Wat is een democratie? En hoe werkt het?	1
Deze vorming geven: een handleiding voor begeleiders	2
Inhoud	2
Wat kan je verwachten? Doel en doelgroep	2
Rol van de begeleider	3
Vormingsplan	4
Oefening 1:	4
Oefening 2:	4
Oefening 3:	4
Materiaaloverzicht	5
Aanvullingen en doorverwijzingen	5

Deze vorming geven: een handleiding voor begeleiders

Inhoud

Deze vorming geeft inzicht in welke rol 'politieke vertegenwoordiging' speelt in onze maatschappij, wat de relatie is met onze grondwet en hoe je, naast verkiezingen, nog anders democratisch kan handelen.

Mogelijke voorbereidende- of vervolgvormingen

- Baas in België: wie speelt mee?
- Hoe komen (politieke) beslissingen tot stand? (praktijk)
- Een klare kijk op politieke partijen
- Aan de slag met groepen (traject)

Duur

Dit vormingspakket duurt in totaal **bij benadering 3u30 à 4u**. Dat is lang. Weet dat je kan selecteren bij de oefeningen. Je hoeft ook niet elk gesprek te voeren dat als suggestie naar voor geschoven wordt. Doorneem de power pointpresentatie en de bijlagen goed. Jij kent jouw deelnemers het beste: welke oefeningen passen bij mijn groep? Bij welke inhouden blijf ik best wat langer stilstaan en waar kan ik kort iets over zeggen?

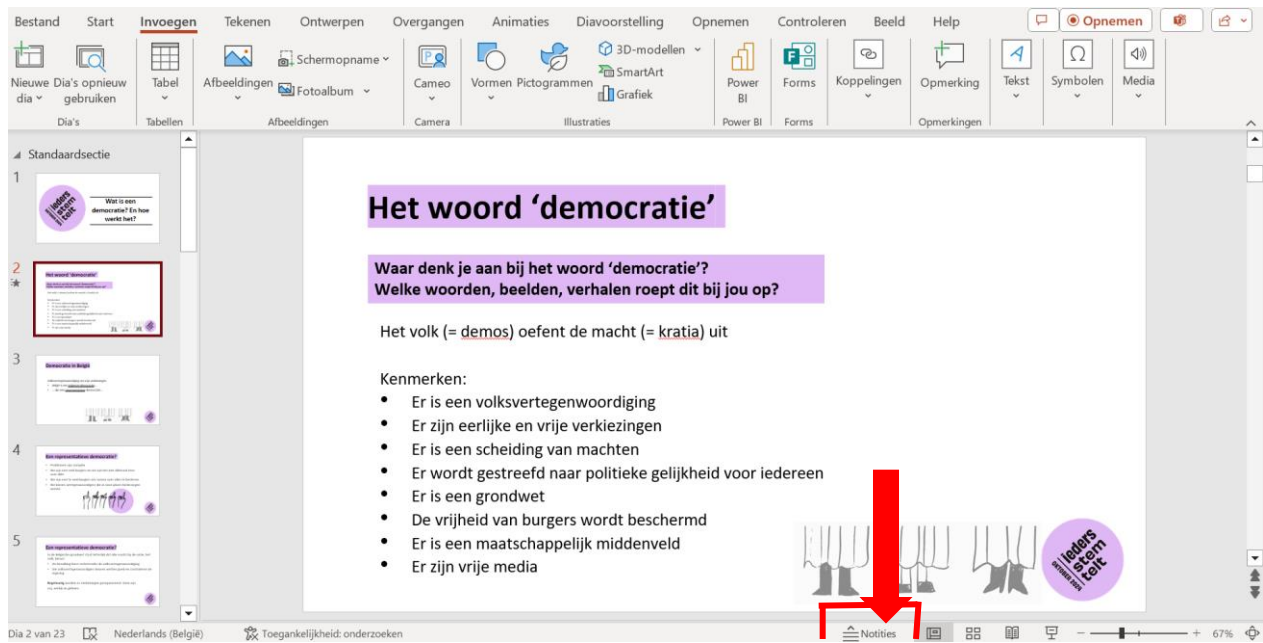
Je kan er ook voor kiezen om de vorming volledig te geven, maar over verschillende momenten.

Gebruik power pointpresentatie

Bij sommige slides hebben we 'animatie' voorzien. Dit wil zeggen dat, als je de presentatie als diavoorstelling toont, dat sommige onderdelen van een slide pas tevoorschijn komen wanneer je met de cursor of spatiebalk bijkomende tekst of beelden laat verschijnen. Dit heeft een functie. Soms vragen we eerst aan de deelnemers om even na te denken over een vraag, alvorens de inhoud mee te geven. Soms geeft het ook ondersteuning om stap voor stap een proces aan te tonen.

Bij elke slide van de power pointpresentatie vind je een uitleg onder 'notities'. Deze zijn heel belangrijk en kunnen jou goed op weg helpen om de vorming te geven.

Klik de notities open – zie rode pijl in afbeelding:

De notities komen nu tevoorschijn. Scroll in de rechterbalk om alle notities te lezen – zie rode pijl in de afbeelding hieronder:

Wat kan je verwachten? Doel en doelgroep

Doelgroep: deelnemers een ruimer perspectief geven op de democratische rechtsstaat en hoe je op verschillende manieren politiek/democratisch kan handelen.

In deze module willen we deelnemers inzicht geven in de principes van onze democratische rechtsstaat. Daarnaast willen we laten zien dat 'democratie' niet gelijk staat aan verkiezingen alleen.

We leggen uit wat een indirecte en representatieve democratie is. We zoomen in op de betekenis van politieke 'representatie'. We verbreden naar andere vormen van democratisch handelen dan verkiezingen. We tonen aan dat het maatschappelijk middenveld en de grondwet een heel belangrijke rol opnemen in een democratische rechtsstaat.

De deelnemers

- begrijpen wat politieke representatie betekent
- begrijpen dat hun stem er toe doet
- begrijpen dat democratie meer is dan alleen verkiezingen – ze kunnen voorbeelden geven van andere vormen van democratisch handelen

Rol van de begeleider

Hou het doel van de vorming in je achterhoofd: 'politieke vertegenwoordiging' is de insteek van deze vorming. Politieke vertegenwoordiging via de verkiezingsuitslagen, maar evengoed 'vertegenwoordiging' bij andere vormen van politiek handelen.

In de **eerste oefening** op slide 9 van de power pointpresentatie ga je een gesprek aan met jouw deelnemers over democratie en verkiezingen.

In de **tweede oefening** op slide 16 van de power pointpresentatie kan je kiezen tussen drie gespreksvormen om het over grondrechten te hebben. In bijlage 1 vind je de volledige uitleg en het nodige materiaal terug.

In de **derde oefening** op slide 22 van de power pointpresentatie speel je een stellingenspel met de deelnemers.

Vormingsplan

Vorbereiding:

- Lokaalopstelling: deelnemers gezellig in 1 groep plaatsen
  - o Voor sommige oefeningen kan je de groep onderverdelen in groepjes. Dit is geen verplichting. Je vindt de suggestie in de uitleg in bijlage.
- Lees de power pointpresentatie, de notities in de power pointpresentatie en de bijlage aandachtig. Schat jouw deelnemers goed in en maak een selectie van de te geven vorming.

Oefening 1: open gesprek over democratie en verkiezingen

Werkwijze

Zie vragen in power pointpresentatie op slide 9.

Materiaal

- Laptop
- Beamer
- Internet + laptop/smartphone/desktop: samen op zoek gaan naar de coalitie van de gemeente (van één van) de deelnemers.
  - ➔ Vraagt digitale vaardigheden van de deelnemers.
  - ➔ Je kan ervoor kiezen om samen en onder jouw begeleiding met de groep een gemeente op te zoeken.

Oefening 2: grondrechtengesprek

Werkwijze

Zie slide 16 en bijlage 1

Materiaal

- Materiaal in bijlage
- Laptop
- Beamer
- Geluid (voor filmpje)
- Eventueel kleine groepjes voor gesprek 3

Oefening 3: stellingenspel

Werkwijze

Zie slide 22 en bijlage 2

Materiaal

- Materiaal (stellingen) in bijlage)
- Laptop
- Beamer (om de stellingen te projecteren), of
- Grote papieren om de stellingen op te schrijven
- Voldoende ruimte in het lokaal om de deelnemers positie te laten innemen

Onthouden

- **We kiezen vertegenwoordigers (politici) die voor ons beslissingen nemen**
- **Onze stem bij de verkiezingen heeft invloed: alle partijen krijgen volgens het totaal aantal stemmen omgerekend x-aantal zetels. Hoe meer zetels, hoe meer (beslissings)macht. Hoe minder zetels, hoe minder (beslissings)macht.**
- **Als wij gaan stemmen, dan zijn wij vertegenwoordigd in de parlementen en besturen. Als wij niet gaan stemmen, dan zijn we niet vertegenwoordigd**
- **We hebben vrijheden en rechten. Die willen we niet verliezen. We willen ook niet dat ze geschonden worden**
- **Wij kunnen de vertegenwoordigers, buiten de verkiezingen, ook helpen door te zeggen wat wij nodig hebben. We hebben het recht om ons te organiseren en te laten horen hoe het anders kan. Ook dat is democratie**

Materiaaloverzicht

Bronnen:

- [Wat is een democratie? | NPO Kennis](#)
- [Waarom moeten we nog blij zijn met onze democratie? - YouTube](#)
- [Wie zit waar in het Vlaams Parlement? | Vlaams Parlement](#)
- <http://sites.libsyn.com/409850/5-strijd-voor-stemrecht>
- [Derde van Vlaams Belang-kiezers zou zonder opkomstplicht niet meer gaan stemmen | De Standaard](#)
- [Wie zijn we - Hart Boven Hard](#)
- [Over ons - Gent Samen Solidair](#)
- [De Belangenbond geeft schoonmakers het woord over de besparingen bij Stad Gent – SAAMO](#)
- [Antwerps Parlee | kom zelf mee praten – SAAMO](#)
- [Model | Koffie & formulieren – SAAMO, Baskuul – SAAMO](#)
- [Onze 6 criteria | Netwerk tegen Armoede](#)
- [Home | Woonzaak](#)
- [Betaalbaarheid van de woonzorgcentra | OKRA](#)
- [ABVV || Pensioenen](#)
- [Pensioen affiches A3.indd \(fgtb.be\)](#)
- [Pensioen \(hetacv.be\)](#)
- [Pensioen | ACLVB](#)
- [binnenwerk NL.pdf \(armoedebestrijding.be\)](#)
- [menukaart boek \(dezuidpoortgent.be\)](#)
- [Beste Burger – De Zuidpoort vzw \(dezuidpoortgent.be\)](#)
- [Welkom bij volksraad.be ~ De volksraadpleging in Gent op 8 oktober 2023](#)
- [Infographics volksraadpleging in Turks, Frans, Engels en Spaans – De Zuidpoort vzw \(dezuidpoortgent.be\)](#)
- [Filmpje: uitleg Iedereen Beschermd](#)

Aanvullingen en doorverwijzingen

- Vormingspakket 1 – politiek, niets mee te maken: vorming over de dagdagelijkse impact van lokale politiek
- Vormingspakket 2 – baas in België: vorming over de Belgische staatstructuur
- Vormingspakket 4 – hoe komen politieke beslissingen tot stand
- Vormingspakket 5 – een klare kijk op politieke partijen: vorming over waar de politieke partijen voor staan
- Vormingspakket 6 – hoe stemmen?: vorming over hoe je geldig stemt, van oproepingsbrief tot stemhokje/-computer
- Vormingspakket 7 – aan de slag met de groep: traject om een groepsproces aan te gaan